

КОМСОМОЛ КИРОВОГРАДЩИНИ XXV ЗІЗДОВІ КПРС

Ульяновський район

Убик відставте всі буденні тривоги й турботи. Звільніть найчистіше, найсвятіше, що є в душі вашій і покладіть його, як квіти шани, до підніжжя цих слів. Перед вами — лозунги комсомольських поколінь. Слова, які бережно й свято несли у серцях ровесники з різних років і які донесли чистими й непогрішеними крізь усі лихоліття, поставили сяючими і яскравими перед нащадками.

Вчитайтесь!
Вдумайтесь!
Згадайте!

Роки двадцяті: «ХАЙ ЖИВЕ СВИТОВА РЕВОЛЮЦІЯ І ВСЯ ВЛАДА РАДАМ!»

Роки тридцяті: «КОЖЕН КОМСОМОЛЬСЬКИЙ ОСЕРЕДОК СТВОРЮЄ КОЛГОСП!» «ВСІ НА БОРОТЬБУ З НЕПИСЬМЕННІСТЮ!»

Роки сорокові: «ВСЕ ДЛЯ ФРОНТУ, ВСЕ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ!»

Роки п'ятдесяті: «ДАЙОШ ЦІЛИНУ!»

Роки шістдесяті: «СТАНЕМО ВРІВЕНЬ З ГЕРОЯМИ!»

ЩО ДУМАЮ, КОЛИ ЧИТАЮ ЦІ СЛОВА

Сьогодні вони вже звучать словом «історія» — наші ровесники з громадянської і Вітчизняної, перших колгоспів і цілини. З трудом пізнаємо їх риси (юних, гарячих, непримирених) у посивілих, злітнілих людях навколо нас, на фотокартках музейних стендів. І часом важко навіть уявити, що у твої чотирнадцять — двадцять вісім мчали колись у кавалерійські атаки під червоним прапором, кидалися на амбразури фашистських дзотів, зводили електросітні греблі в глухій сибірській річці.

Час є час. День вчорашній уже історія. Яка є — ні змінити, ні підправити. Не зоглядіться — міне й десятиріччя (всього дві п'ятирічки: одну закінчили, іншу почали). А там, як совість: ось і скінчилися твої комсомольські роки. Що встиг? Що зробив? Оглянься, он у інших поколінь: радянська влада могутньої держави, відвойована в боях, Магнітка, Дніпрогес, колгоспи. А після тебе що? Ким — твоє покоління в історії комсомолу?

І не викреслити, не відвернутися від цих слів. У двадцять вісім переставляють платити комсомольські внески, але комсомольцем лишаються на все життя. Перед собою, перед батьками, перед дітьми і внуками, перед нащадками. Яким?

ПОКОЛІННЯ СІМДЕСЯТИХ: ГАСЛА, СПРАВИ, ЛЮДИ

«П'ЯТИРІЧКУ ДОСТРОКОВО! ПРАЦЮВАТИ ПО-СТАХАНОВСЬКОМУ!»

На цьому фото — щаслива мить щасливої події. Збуджені, радісні, ще не остиглі від сплесків і вітань — орденоносці району. Вони щойно отримали гогогород на районному святі працівників сільського господарства.

Хвилююча, щаслива мить. І не менш радісна — саме свято. Бо ж його учасники святкують з легкою душею, з почуттям виконаного обов'язку. Зроблено все, щоб успішно завершити п'ятирічний план продажу зерна державі. І план виконано! Достроково, за 4 місяці до кінця року! Більше чверті мільйона тонн заспано в засіки Батьківщини!

Цього дня заслужено пітали з успіхом один одного і молоді хлібороби району. Адже кожна четверта тонуна хліба вирощена і зібрана їх руками. 18 комсомольсько-молодіжних колективів трудилася на жнивах 1975 року. І як трудилася! Четверо комбайнерів — Володимир Левинський з колгоспу імені Карла Маркса, Григорій Стародубський з колгоспу імені Леніна, Анатолій Маніта і Анатолій Колісниченко з

Див. 2 стор.

Рік видання XVII

№ 3 (2107).

ВІВТОРОК

6

СІЧНЯ

1976 р.

Ціна 2 коп.

Кіровоградська обласна бібліотека ім. Н. Ів. №

ПРОЛЕТАРІ ВІСЬОДНІВІ

МОЛОДІЖНИЙ КОММУНІКАТОР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ АКСМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ

ВЧАТЬСЯ МАЙБУТНІ РОБІТНИКИ

Гідно зустріти форум комуністів готуються всі радянські люди. Цукровники Перегонівського цукрозаводу стали на трудову вахту на честь цієї знаменної дати.

Приємно відзначити, що вагомий вклад у виконання плану вносить і наша юна зміна — учні Капітанівського МПТУ-10, які проходять на заводі виробничу практику. Всі вони — і ті, хто працює на робочих місцях, і ті, хто поки що дублює основних робітників, відразу включилися в соціалістичне змагання. Звичайно, допомагають їм наставники. Під керівництвом майстрів виробничого навчання В. М. Соломєнка та Г. М. Поліщука, апаратника П. Ф. Олійника, оператора дифузії П. П. Ткачука, центрофугувальника П. П. Цосенка та інших учні набувають навичок майбутньої спеціальності.

Б. МОСКАЛЬОВ,
головний інженер Перегонівського цукрозаводу.
Голованівський район.

Горить різноманітними кольорами ялинка на площі імені Кірова обласного центру. Тут щодня малеча зустрічається з Дідом Морозом і Снігуронькою. Діти розповідають казки, співають, а Дід Мороз вручає подарунки.

На фото: ялинка на площі імені Кірова в м. Кіровограді.

Фото В. КОВПАКА.

«Збільшити випуск приладів і засобів автоматизації в 1,6—1,7 раза, засобів обчислювальної техніки в 1,8 раза... Передбачити підвищення точності і надійності приладів, які використовуються в процесі виробництва, обліку і контролю за якістю продукції».

(Із проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1990 роки»).

ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ?

В одному з пунктів соціалістичних зобов'язань, які взяли комсомольці нашого заводу на 1976 рік, говориться: «За рахунок більш повного використання техніки і скорочення витрат робочого часу, досягти росту продуктивності праці на 7 процентів проти плану». І ще: «Добитися, щоб кожен член ВЛКСМ довів рівень здачі продукції з першого пред'явлення до 96,7 процента».

Саме ці питання були в центрі уваги комсомольських зборів, на яких обговорювався проект ЦК КПРС до XXV з'їзду партії і завдання комсомольської організації підприємства по втіленню в життя величезних накреслень.

Зобов'язання досить напружені, якщо врахувати, що з початком десятиріччя ми прагнемо освоювати виробництво нових видів продукції. Число їх сягатиме 20 найменувань. І, безперечно, найактивнішу участь у цьому візьмуть комсомольці та молодь підприємства.

Ми маємо цілком реальну основу для вико-

нання своїх соціалістичних зобов'язань. Це — висока культура праці, раціональне використання кожної робочої хвилини, підвищення професійної кваліфікації молодих робітників і ще багато резервів, які, щоправда, не завжди повністю використовувались раніше.

Візьмемо, наприклад, робочий час юнака або дівчини. Іноді підготовчий період триває значно більше, ніж потрібно. Робітник отримує матеріали, інструменти, креслення, проводить налагодку устаткування, встановлює інструменти, знає їх у кінці зміни і виконує багато інших операцій.

Зрозуміло, слюсар чи токарь, що має високу кваліфікацію, значно швидше ознайомиться з кресленнями, підготує своє робоче місце, виконає основні операції. А як бути новачкам, які недавно прийшли на підприємство?

І тут дуже допомагають заняття в школі підвищення професійної майстерності. Вони відбуваються раз на тиждень у кількох

групах, до яких входять робітники однакових спеціальностей. Це дає змогу підвищити професійний розряд значно швидше. З кожним роком збільшується число молодих виробничників, що мають високі розряди.

Покладаємо надії і на молодих наставників. Зараз ми все частіше закріплюємо за новачками заводських юнаків і дівчат.

Десята п'ятирічка стане п'ятирічкою якості. Тому саме на питанні боротьби за марку продукції концентрує увагу комітет комсомолу. Починати доводитися не з нуля. У нас є чималий досвід проведення рейдів-перевірок якості виробів за спільною участю комітету й штабу «Комсомольського прожектора». Треба сказати, фактів випуску браку стало набагато менше. Не останню роль відіграли в цьому пости якості. Вони діють на кожній ділянці.

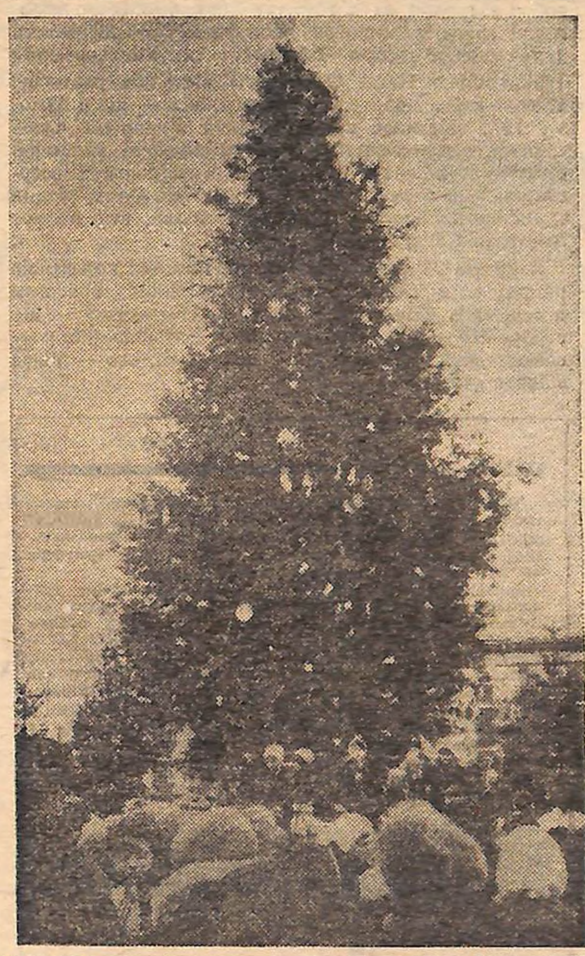
Неодноразово на комсомольських зборах піднімалися питання про тех-

нологічну дисципліну, суворе її дотримання, обов'язкове виконання кожної технологічної операції. Поряд з цим не випускаємо з поля зору й факти порушення трудової дисципліни. Адже вони зумовлюють появу неякісних виробів.

«Білою плямою» в нашій роботі є те, що до цих пір не створено школи молодих раціоналізаторів. А нахил до технічної творчості є в багатьох заводчан. До речі, головою заводської ради ВТРП зараз комсомолець Валерій Чельник. Тож пункт про розгортання раціоналізаторського руху ми теж внесли до соціалістичних зобов'язань.

У житті колективу підприємства в минулій п'ятирічці було чимало радісних подій. Достроково завершено п'ятирічне завдання по випуску й реалізації продукції, ми не раз виходили переможцями в трудовому суперництві. Але естафету творення прийняла десята п'ятирічка. І вона повинна бути ще кращою. Звідси й наше головне завдання: працювати так, щоб кожен трудовий набуток був лише основою для майбутніх досягнень.

С. ЧАБАНЕНКО,
секретар комітету комсомолу Кіровоградського дослідного заводу ОКБ ЗВМ

Обговорюємо проект ЦК КПРС до XXV з'їзду

СТАРТ НОВОЇ П'ЯТИРІЧКИ

ПРАГА. У ЧССР, як і в Радянському Союзі, інших соціалістичних країнах, склалася добра традиція зустрічати партійні форуми новими трудовими успіхами, великими ви-

робничими досягненнями. Підготовка до XV з'їзду КПЧ викликала тут до життя справді всенародний патрістичний рух. Працівники Вітковицького металургійного і машино-

будівного комбінату ім. К. Готвальда в Оставі, зокрема, зобов'язалися за рахунок дальшого підвищення продуктивності праці, економії витрат сировини й енергії зекономити з початку року до відкриття з'їзду щонайменше 26 мільйонів крон.

(Продовження. Поч. на 1-й стор.).

колгоспу імені Фрунзе ввійшли в десятку краєвих молодих жінок області. Подолано 7-тисячні «бар'єри» пам'яток зерна, бар'єри, про які лиш згадали колгоспні механізатори. А скільки б ще можна було назвати героїв жінки, які самовіддано боролися, саме боролися за кожну зернину, за кожен голос колгоспної пшени!

У трудовому ритмі життів працювали й тваринники. Завчасно впоралися з своїми соціалістичними зобов'язаннями на п'ятирічку комсомольсько-молодіжні групи молочнотоварних ферм Новоселицького (групокомсорт Людвіг Ульянович) та Ульянівського (групокомсорт Надія Олександрівна) відділів радгоспу. Високі темпи роботи у виробничих — ще в лютому 1975 звітували про виконання п'ятирічки члени комсомольсько-молодіжної групи швейної майстерні райнотбуксмагату, очолюваної Катериною Шаверською, уданні результати у групи молодих водіїв транспортної контори обласпоживспілки, яку очолює Анастасія Кондратюк.

А всього 28 комсомольсько-молодіжних колективів району підтвердили на ділі: девіз, який протягом п'яти років майорів над ними — «П'ятирічку — до строково!» — виконано. Приймай, Батьківщино, комсомольський дарунок! Ось — наші діла, ось — наша візитна картка покоління!

ІМЕНА П'ЯТИРІЧКИ

У кожного покоління — свої герої, свої лідери. Сімдесят років комсомольцям Ульянівщини не уявити без цих імен: бригадир Анастасія Харкавська, групокомсорт Володимир Желудков, без дружиного колективу комсомольсько-молодіжної тракторної бригади колгоспу «Родина». У свої молоді літа вони здобули репутацію зрілих пілотованих, майстрів рекордних проїздів. До них ідуць за досвідом, на них рівняються. Навіть посушливого 1975 року мо-

лоді механізатори виростили і зібрали на кожному гектарі «комсомольсько-го» поля по 47,8 центнера озимої пшениці. На фото ви бачите урочистий момент в житті колективу. Секретар обкому комсомолу Віктор ПЕТРАКОВ вручає Анастасії ХАРКАВСЬКІЙ перехідний Червоний прапор Кіровоградського обкому ЛКСМ України за друге місце у соціалістичному змаганні серед комсомольсько-молодіжних тракторних бригад області.

«ЖИВЕШ НА СЕЛІ — ЗНАЙ ТЕХНІКУ!»

Краї наш — хліборобський. І не дивно, що цій професії, цій справі — головна увага. Всіх 3600 членів ВЛКСМ районної організації.

Щороку більше 150 юнаків і дівчат закінчують постійно діючі механізаторські курси, за останні два роки 120 випускників шкіл лішилися працювати в різних колгоспах. Тому сьогодні нас хвилює вже не кількісний ріст механізаторів (безперечно досягнення дев'ятиріччя п'ятирічки). Мова про якість. Добре знати техніку, вміло використовувати добрива, розбиратися в агротехніці — ці вимоги стоять перед кожним молодим хліборобом. Виконати їх допомагає районна школа передового досвіду, філіали якої працюють у всіх господарствах. Це — всерідня «мала хліборобська академія». Чимало дають і курси професійної майстерності. Лише в 1974-му, році, який передував успішному виконанню п'ятирічки, у подібних конкурсах взяв участь кожен шостий виробничник району, кожен другий з них підніс там класність.

Є й інші резерви якості. Понад 1200 юнаків і дівчат — у вечірній і заочних школах, ще близько 100 молодих виробничників — заочники вузів і технікумів. З такими знаннями можна сміливо йти в майбутнє, можна вирішувати завдання, поставлені сучасністю.

Ну, а політична, громадська свідомість, безперечно, була і буде одним з головних рушіїв комуністичної праці. Виробничники району вдосконалюють, піднімають її в 31 гуртку політосвіти.

Енергію черпає молодь і крокуючи шляхами трудової та бойової слави батьків. У районі визначено 11 маршутів, якими щороку проходять близько 2 тисяч юнаків і дівчат. Фізичну і душевну міць здобу-

Див. 3 стор.

У Ці поворітні дні на світліх берегах Дніпра разом з українською та російською лунає і німецька мова. У панному місті — гості: будівельники газопроводу «Дружба». Вони тягнуть «нитку», яка ще міцніше з'єднає нашу землю з братніми країнами соціалістичної співдружності, будують ділянку газопроводу Оренбург — Західний кордон СРСР.

Відбуваються вечори дружби, зустрічі з передовиками виробництва. Так, у школі-інтернаті № 1 тепло пройшов вечір інтернаціональної єдності, а волейбольна команда будівельників газопроводу брала участь у першості міста з волейболу. Цікаво пройшов і вечір бального танцю, перед представниками НДР виступив кіровоградський ансамбль «Ковчез».

Комітет комсомолу виробничого

РУКУ — НА ДРУЖБУ!

об'єднання «Дніпроенергобудіндустрія» взяв шефство над колективом друзів з НДР. Розробляються умови соціалістичного змагання між бригадами зварювальників. Цікаво проходять ділові зустрічі наших комсомольців з членами Спілки німецької молоді.

— Нас зігрівала ваша теплота, сердечне ставлення, щирість, — сказав на одному з вечорів секретар Спілки німецької молоді Іохім Рейш. — І нам легше працюється, ми відчуваємо себе, як удома.

А цими днями у Світловодському Палаці спорту відбулась зустріч з виробничниками міста. Німецькі

друзі змагалися з світловодцями з настільного тенісу, волейболу, футболу. А потім на турбазі «Славутин», де мешкають газобудівники, проходили імпровізований конкурс «Чи знаєш ти батьківщину друзів?». Наші комсомольці подарували ро-весникам сувенір-чеканку «Дан приказ — ему на запад».

...«Фройндшафт — дружба» — ось девіз, за яким живе наша мо-лодь і гості-німці, що разом зміцнюють добросердечні зв'язки між нашими народами.

М. ПОГОРЕЛОВ,
другий секретар Світловод-ського міського комсомолу.

Олександрійська фабрика діаграмних панерів — молоде підприємство, дітище дев'ятиріччя. І працює на ній, головним чином, молодь.

З вагонним трудовим дарунком йде назустріч XXV з'їздові КПРС колектив цього друку стрічкових діаграм. Тут все ширше розгортається соціалістичне змагання серед молоді за право підняти Рапорт Ленінського комсомолу форуму комуністів. Серед прапофлангоків — Галина Бондаренко і Лідія Романчук. Їхній бізнес, продукції, яку вони здають, відмінної якості.

На фото (зліва направо): Г. БОНДАРЕНКО і Л. РОМАНЧУК.

Фото А. БУДУЛАТЬЕВА.

ПИШЕТЬСЯ ІСТОРІЯ КРАЇНИ

Щороку співробітники державного історичного музею виїждять у різні куточки нашої неославної країни. Недавно з поїздки по трасі Байкало-Амурської магістралі повернулася експедиція істориків. Про її знахідки розповідає нова експозиція музею.

Клопотливий, заповнений різноманітними турботами кожен день співробітників Державного історичного музею. Зранку приходять сюди сотні людей, і екскурсоводи знайомлять їх з експозицією. А в цей час у стіпах наукового закладу йде невидима для відвідувачів робота — плануються майбутні виставки, провадяться старанні пошуки і вивчення нових матеріалів. Спеціалісти пропонує досягнення наперед, пишуть літопис історії нашого бурхливого віку, його великих звершень.

Створити постійну виставку, присвячену життю і праці Радянської країни, — таке завдання поставили перед собою співробітники музею. І ось з'явилася експозиція «Радянський народ у період розгорнутого будівництва комунізму». Один з її найповніших розділів присвячений всеародній комсомольській будові — БАМУ.

1974 рік — рік ознаменований початком будівництва Байкало-Амурської магістралі. Тисячі посланців країни приїхали будувати сталеву колію. Вийшли сюди і співробітники історичного музею. Незабаром в експозиції з'явилися новинки — комсомольська путівка на будівництво залізничної, робітничка каска, лист учнів одного з технічних училищ з проханням послати їх на найбільш гарячу ділянку магістралі. Юнаки і дівчата писали: «Обіцяємо, що віддамо всі знання, навички, вміння на користь народо-ві!».

Минув рік. І там, де шуміла глуха тайга, серед скелястих сопілок уже виникають контури майбутніх міст, ширяться і впорядковуються селища. Збудовано

школи, громадсько-побутові і культурні центри. Про життя молодих будівельників, які прийняли естафету батьків, свідчать все нові і нові експонати, що надходять у музей.

Ось звичайний на перший погляд зошит учня Амгунської початкової школи. А сама школа — незвичайна: три малюки відвідують її перший клас, чотири — третій. Але і тут, у тайзі, повинні вчитися діти Країни Рад, оволодіваючи знаннями і готуючись стати на шлях батьків — будівельників нового життя.

Поруч із зошитом — фотографії нового моста через Амур, ескізи споруджених на магістралі будинків, емблеми баміньських загонів — все це експонати великого історичного значення. Їх привезла далекосхідна експедиція із сходу від-різка БАМУ.

З багатим «урожаєм» повернулася і східно-сибірська експедиція, яка зробила поїздку на центральну ділянку магістралі. Її основним пунктом стала Тунда. Матеріали збиралися також у Братську, Читу, Благовещенську — містах, підприємства яких випускають необхідну продукцію для будівництва БАМУ.

Минули роки, прийдуть у музей відвідувачі — люди різних професій і різного віку. І експонати, які переступили через бар'єр часу, розкажуть їм про трудові звершення наших сучасників, що вписали в золоту книгу історії немеркнучі сторінки. Історія робиться сьогодні — такий девіз працівників історичного музею.

Н. ЛЕОНОВА,
кор. ТАРС.

ТРУДЯЩІ В БОРОТБІ ЗА СВОЇ ПРАВА

НЬЮ-ЙОРК. У тяжких умовах підпілля ми, чилійські комуністи, не припиняємо аперту і самовіддану боротьбу проти фашистської диктатури. Ніщо і ніхто не примусить нас ні на крок відступити від мети нашої боротьби, яка полягає в тому, щоб ізолювати фашистську військову хунту і замінити її антифашистським демократичним урядом, говориться в розповсюдженій підпіллям в Сантьяго заяві Компартії Чилі.

Чилійські комуністи висловлюють щирі подяку всім соціалістичним країнам, насамперед Радянському Союзові, за безкорисливу і щирі допомогу народам Чилі, який веде боротьбу.

ПАРИЖ. Як повідомляють з Іспанії, близько двох тисяч представників опозиційних партій, профспілок та інших організацій країни басків зібралися в місті Герніка і вирішили створити Баскську демократичну асамблею. Учасники зборів прийняли звернення, в якому вимагають автономії для країни басків, амністії для всіх політичних в'язнів і емігрантів, надання демократичних свобод.

ЛОНДОН. 1975 рік відзначений новим піднесенням боротьби англійських трудящих за свої права проти масового безробіття і різкого скорочення виробництва. Тільки за перші десять місяців у результаті страйків на британських островах було втрачено 5583 тисячі робочих днів.

(ТАРС).

ІМЕНА П'ЯТИРІЧКИ

Завдяки в пам'яті району побутує жартівливе повір'я: найкращі господарки живуть у селі Грушків, і на реченні там, так би мовити, на вагу золота. Звичайно, це жарт, бо ж гарними, роботязними діачатами багаті у нас всі села. Зате грушківські господарки завжди справді серйозні, загальної шани. Особливо механізатори тракторної бригади № 1 колгоспу імені Шевченка, які з року в рік відзначаються високою культурою землеробства, вагомими врожайми всіх сільськогосподарських культур.

Володи СКАЛІЙ, молодий механізатор, якого ви бачите на фото, один з таких господарів. Уже третій рік підряд очолює він механізовану ланку по

виращенню цукрових буряків і досягає хороших результатів. За успішну працю в роки дев'ятої п'ятирічки його відзначено орденом «Знак Пошани», а зовсім недавно Володимир представляв Кіровоградщину на республіканській нараді молодих буряководів.

— Тепер моя мрія виражається цифрою 500, сказав він по приїзду додому. — Виростити такий урожай цукрових, сягнути в таких рубіжів, як, приміром, молодий буряковод з Черкащини Омелья Парубок! Можна досягти!

Зараз цифра 500 — у соціалістичних зобов'язаннях молодіжної ланки на перший рік десятиї п'ятирічки.

(Закінчення).

вають юнаки і дівчата у спортивних змаганнях на призери героїв-земляків. 3713 ульяновців склали в 1975 році норматив комплексу ГПО. Ось це і є ті зернята, які, засіяні в роки дев'ятої п'ятирічки, дадуть врожай рекордів майбутнього!

«ВІД ВАХТИ ПЕРЕМОГИ ДО ПЕРЕДЗІДІВСЬКИХ РЕКОРДІВ!»

Цей лозунг — сьогоднішні знамена районної. На ударний трудовий захід 44 комсомольсько-молодіжних колективів, всі комсомольці Ульянівщини.

З дев'ятої п'ятирічки комсомольська організація району виїшла зміцненою. На 1300 членів ВЛКСМ зросли її ряди за п'ять років. Зміцніло і її ядро. Нині в 600 юнаків і дівчат знайшли ЦК ВЛКСМ «Ударник-1973» та «Ударник-1974», 17 — удостоєні звання «Молодих гвардійців п'ятирічки», на грудях 14 молодих виробників — урядові нагрудки.

Авторитет комсомольської районної — і в роботі

ІМЕНА П'ЯТИРІЧКИ

Традиції, спадкоємність... Коли мова заходить про них, неодмінно згадують Сергія Олександровича Чорнобая. І не тільки тому, що він Герой Соціалістичної Праці за вірність юнаків, що молоді механізатори вважають за честь здобути призначення на роботу, виборовши перше місце серед комсомольсько-молодіжних колективів району. Є слово, яке ще повніше виражає роль ветерана — наставник, Петро ПОСТЕРНАК (на фото в центрі), Микола КАЛІНСЬКИЙ (на фото справа) і їх молоді коле-

ги з тракторної колгоспної імені Фрунзе постійно відзначають увагу, підтримку свого бригадира. Зараз поряд з Сергієм Олександровичем у тракторній бригаді чотири його сини. Але, напевне ж, хліборобська династія Чорнобайів значно ширша. Бо ж в ній входять всі ті, хто увібрав у себе досвід ветерана, хто живе його настановами, порадами. І від цього впевненість: перший крок, зроблений молодими механізаторами хліборобською стежкою, привадає до нових трудових перемог.

Ії недавніх ватажків, які стали нині на чолі партійних груп і організацій, працюють там з таким же завзяттям і воїнством: Дмитро Шаласевський у колгоспі імені Щорса, Василь Кучмії та Іван Івахнюк у колгоспі «Родина», Анатолій Бойко в райпобудкомбінаті. Тетяна Піарушак очолює виконком Грушківської сільської Ради. Комсомольці району кожним днем своєї праці, свого життя доводять: ім силах серйозні рубіжі. Завдання, які накреслить XXV з'їзд партії, будуть виконані з таким же успіхом, як і завдання XXIV-го. Це — слово комсомольського покоління сімдесятих.

Л. ПОСТЕРНАК,
перший секретар Ульянівського райкому комсомолу.

У ЦЕНТРАЛЬНОМУ приміщенні залізничної лікарні та на житловому будинку, що знаходиться поруч, є меморіальні дошки, написані на яких сповіщають, що на рубежі минулого і нинішнього століть тут жили і працював український революціонер-більшовик, лікар Андрій Віталійович Лисенко (1851 — 1910 рр.). Та далеко не всі знають про подвиги життя цієї людини, про її подвиги у роки першої російської революції, її вплив на зростаючий революційний свідомості знам'янських залізничників.

Андрій Віталійович Лисенко — рідний брат основоположника української класичної музики М. В. Лисенка. Він був добровольцем санітарного відділу товариства Червоного Хреста у сербсько-турецькій війні 1876 року, брав участь у подіях 1877—1878 років у Болгарії. Там здобув солідну фахову практику. Приїхав він у провінціальну Знам'янку з просвітительською місією народника. Та скоро відчув невідповідність своєї мети. Робітничі середовища, життя знам'янських залізничників, серед яких Лисенко швидко завоював авторитет, тодішні порядки поступово переконали його в необхідності класової боротьби.

Наприкінці минулого століття Знам'янка стала великим робітничим районом по найму сезонної робочої сили. Щороку сюди приходили тисячі заробітчан. Найболючіше існування, виснажлива праця, антисанітарні житлові умови — все це сприяло поширенню серед робітничих епідемічних захворювань і високої смертності.

30 квітня 1892 року тут був створений лікувально-продовольчий пункт, який реєстрував робітників, здійснював санітарний нагляд за ними, подавав амбулаторну допомогу хворим, видавав їм дешеві обідні. Вишкнення цієї організації, першої в Херсонській губернії, пов'язане з ім'ям російського санітарного лікаря М. І. Тезикова, який працював тоді в Єлисаветградському повіті. Матеріали діяльності подібних пунктів використані в багатьох працях Тезикова і глибоко узагальнені в творі В. І. Леніна «Розвиток капіталізму в Росії». Володимир Ілліч позитивно оцінив скромну діяльність цих пунктів.

Андрій Віталійович прибув до Знам'янки в 1884 році. Перебуваючи на посаді лікаря, він одночасно завідував Знам'янським лікувально-продовольчим пунктом.

Чепурненський будиночок на території залізничної лікарні в Чорному лісі, де оселився зі своєю сім'єю А. В. Лисенко, став осередком волеюбної думки та культурного життя Неодноразово в гості до свого брата в цей будинок, а також в помістя батьків майбутнього відомого польського композитора Кароля Шимановського, що містилося в селі Орлова Балка (неподалік від Знам'янки), приїздили відомий композитор Микола Лисенко та письменник Михайло Старицький. На квартирі лікаря часто збиралися робітники, приїжджі з Києва і Єлисаветграда. Тут було створено чи не перший у Знам'янці музично-драматичний гурток. До речі, саме в ньому почали свою діяльність відомі артисти російського доживного театру Н. А. Лисенко, актор і керівник колективів театральної самодіяльності Ю. А. Лисенко. Між репетиціями аматорського гуртка часто заходила мова про поліпшення робітничої долі, надання свобод трудовому люду.

В 1885 РОЦІ до Знам'янки для нелегальної роботи прибув член організації «Народна воля» Олександр Лисенський — рідний брат дружини композитора Лисенка. Згодом з Кременчука сюди приїздить

політичний піднаглядний Всеволод Завадський.

12 квітня 1893 року, в зв'язку з викриттям Єлисаветградського «Південно-російського Союзу робітників», жандарми провели в Знам'янці обшуки та арешти. За відсутності достатніх доказів і підстава поліція поки не наважувалася арештувати лікаря Лисенка, хоч нагляд за ним посилювався.

СПРАВЖНЬОЮ школою боротьби з експлуататорами для робітників станції та жителів селища стали події Першої російської буржуазно-демократичної революції. «Кривава неділя» 9 січня 1905 року викликала хвилю обурення серед залізничників станції, які побачили справжнє обличчя монархізму і переконалися у необхідності бо-

ПРАПОР ПІДХОПЛЯТЬ ІНШІ...

А. В. Лисенко і революційні події в Знам'янці.

ротьби проти нього. У березні загальні збори ухвалили текст петиції до керівників Харківсько-Миколаївської магістралі. Залізничники Знам'янки вимагали поліпшення умов праці. Начальство обіцяло дещо зробити. У марному чеканні місяці. Адміністрація заборонила проведення будь-яких зборів.

Надвечір дев'ятого жовтня на телеграф прийшла чергова зміна. Якраз у цей час було одержано термінове повідомлення про те, що в Харкові на заклик Московського страйкового комітету припинили роботу залізничники. Харків'яни просили підтримки. За кілька хвилин Петро Бельський і Антон Семенов передали цю телеграму на всі сусідні станції й роз'їзди.

Вранці тривожні гудки залізничних майстерень скликали робітників на сход. Було оголошено страйк. Страйковий комітет доручили очолити лікаря А. В. Лисенку.

Закрилися семафори. На під'їздах до станції зупинилися всі пасажирські і товарні поїзди. Робота на вузлі припинилася, все замирло. 13 жовтня сюди прибув делегатський поїзд з Харкова, організований харківськими робітниками і центральним страйковим комітетом залізничників. Гостей зустрічали з червоними прапорами і оркестром, який виконував «Марсельезу». Знам'янські делегати — столяр депо Дмитро Федоров, конторник Петро Гдовський та інші цим же поїздом вирушили до Миколаєва.

Для придушення страйку за наказом губернатора в Знам'янці відправили підрозділ 136-го Таганрозького полку. Та страйкарі на підступі до станції розібрали колії, і поїзд із солдатами зійшов з рейок.

ПІДТРИМУЮЧИ робітників Москви, які в грудні почали збройне повстання, знам'янські залізничники оголосили політичний страйк. Знову головою страйкового комітету обирають лікаря Андрія Лисенка. Страйкарі зупинили рух поїздів на всіх прилеглих до Знам'янки ділянках. Залишили роботу в депо і майстернях. В одному із вагонів згайшли конітички. Ними страйковий комітет озброє робітників загони. Комітетчики беруть владу на станції у свої руки. Створюють робітничий суд честі, закривають мо-

нопольки, розподіляють реквізовані в поїздах продукти, охороняють телеграф і паровози, друкують листівки і прокламації РСДРП і розповсюджують їх по всій окрузі. Андрій Лисенко направила агітаторів на сусідні станції і в навколишні села.

Події наростають. А телеграф приносить все бентежніші звістки. Ось одна з них: в Люботині почалося повстання, залізничники роззброїли жандармів і організували тимчасове управління Харківсько-Миколаївської залізниці. А слідом за цим телеграфісти одержали текст відомого Люботинського маніфесту, який містив у собі заклик до загальної збройної повстання. 14 грудня страйком надіслав телегра-

ми на всі станції третього відділка служби руху (Крюків—Єлисаветград, Миколаїв—П'ятихатки) із запрошенням надіслати на нараду в Знам'янку своїх виборних.

Власті сполошилися. В повіті було оголошено військовий стан. З Єлисаветграда до Знам'янки прибула депутація чорносотенців, очолювана попом Бобровицьким і призначений повіреним Івановим для умовлення непокірних «бунтівників». Їх зустріли свистом і глузливиими вигуками.

І все ж 20 грудня вузол було блоковано військами. Почалася розправа. Десятки залізничників одержали «своє» квітень. Переповерилися в тюрми. Тоді ж схопили й Андрія Віталійовича. Без суду і слідства його заслали до В'ятки. При сириїнні композитора М. В. Лисенка революціонеру організували втечу. Але через переслідування жандармів довге перебування в Києві для нього стає неможливим. З допомогою друзів він емігрує за кордон. Там А. В. Лисенко не залишає революційної діяльності. Докладно вивчає праці Маркса, Енгельса, Леніна, сам пише ряд нарисів про становище робітничого класу в нашому краю.

В 1910 році Андрій Віталійович нелегально повернувся до брата в Київ. Але дало себе знати підірване в катівнях царських сатрапів і а заслалині здоров'я, і А. В. Лисенко цього ж року помер. Та в пам'яті вдячних нащадків він залишається жити й по нині вірним безмежної відданості справі великого Леніна, справі визволення людства з кайданив капіталізму.

ПОЧАТА цим справа в Знам'янці не вмерла. В наступні роки не припинялися революційні виступи на залізничному вузлі. Місцеві більшовики мужньо вистояли в роки реакції. Під час нового революційного піднесення, в роки першої світової війни залізничники Знам'янки остаточно позбулися ілюзій щодо царських «свобод», все більше зміцнювалася їх віра в більшовиків — справжніх вправників народних дум і прагнень, борців за участь трудящих.

В. ПРОЦЕНКО.

ЦЕ — ЦІКАВО

ХТО ГОВОРИТЬ НА „КХЬО“?

Калейдоскоп

Все менше «білих плям» на карті планети. Виячені континенти, експедиції побували в найзаповідніших кутках земної кулі. На відміну від географічної, лінгвістична карта світу менше заповнена. Вчені продовжують відкривати все нові мови, якими говорять жителі важкодоступних районів Землі.

Великий інтерес у лінгвістів викликають бушменські мови. Бушмени — стародавні корінні населення Південно-Західної Африки. Вони живуть на території Ботсвани, Анголи, Намібії. У всьому світі знайомі малюнки на скелі бушменів — оригінальні шедеври первісного мистецтва. Написані і деякі з бушменських мов. Мінімум 25 з них — відомі тільки по назві.

Багато років присвятив дослідженню бушменських мов видатний західно-німецький вчений, директор Інституту африканистики Кельнського університету професор Оскар Келер. Починаючи з 1937 року, він багато років провів серед бушменів, зробив десять кілометрів магнітофонних записів, вивчає граматичний і лексичний склад мов. Незабаром в Західній

Німеччині вийде в світ словник мовозвучної бушменської мови на «кхьо».

Внаслідок багаторічної роботи Келер, аспіранти, зокрема, що «кхьо» нарахує чотири клацаючих звуки. Вчені визначили також тональність мови — декілька музичних тонів, які несуть змістове навантаження.

Перший словник «кхьо» нарахує 2500 коренів слів і провідних від них.

Це — близько 90 процентів словникового запасу мови «кхьо». Автор словника прийшов до деяких цікавих висновків, значення яких виходить за межі «чужої» лінгвістики. Бушмени, пише Келер, надавали перекладу першій особі генералу і з боку європейських колонізаторів, котрим вони чинили постійний опір. Вони просто не допускали змови з ними.

Робота професора Келера стане великим вкладом в африканистику, в дослідження життя жителів півдня африканського континенту.

Л. АКСЕНОВ.

— **СПОГАДАМИ** може поділитися Лідія Петрівна, дружина Павла Тичини, — так відповіла на моє прохання знайомий київський письменник. — А вже разом з ним, Володимиром Сосорою та Василем Елланом він був одним з творців української радянської літератури.

А наступного дня, обпікаючи пальці склянкою запашного чаю, вже слухав розповідь Лідії Петрівни про поета-героя, якого породила і виховала революція. В уяві виимальовувався портрет Василя Чумака: густа та розкішна чуприна, блиск тернових пронизливих очей, накинута наопаки шинель...

Народився пролетарський поет в селянській сім'ї у м. Ічні на Чернігівщині. Самобутній стиль молодого автора вже відчувачеться в ранній поезії (1913 — 1917 рр.), хоча вона подекуди абстрактна та описова. Талант його формується під впливом класичних поезій Некрасова, Кольцова, Шевченка — з одного боку, а з другого — символістської поезії.

**Люди
поки час**

Недоспівана пісня

7 СІЧНЯ МИНАЄ 75 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВАСИЛЯ ЧУМАКА

Якщо говорити про оригінальність поезії, то вона — в коротких, уривчастих реченнях, у вагомості кожного слова.

Руху! Праці! Сонця! Сяйва!

Більше руху, більше сил!

Більше віри, що не зайва

Наша праця до мого.

Ця строфа взята з поезії «До праці», в якій вчувається палке бажання поета працювати на благо народу.

Про ідейну зрілість свідчать інші твори: «Офіра», «Революція», «З ранкових настроїв»... В останній з цих поезій він проголошує: «Молоді ж — дорогу! Молоді — усе!».

Першим в українській радянській літературі поряд з іншими поетами Чумак висловлював революційні погляди на

завдання мистецтва в суспільному житті, виступав за міцний союз робітничого класу з селянством. А цикл поезій «Революція» розглядається, насамперед, як поклик до битви за новий час, як віра в народ і революцію.

Не кремінь — крик: буде світ!

Ми непохиті, мов граніт, — стверджує цими рядками своє поетичне кредо В. Чумак.

Майже всі революційні твори поета пройняті духом колективізму, почуттям високого пролетарського гуманізму, закликом творити «оточену сріблом» революційну поезію. А рядки «викуем зорю останню — соціалізм» стали натхненним гімном революції, словами радості і перемоги.

Василь Чумак прожив коротке, як спалах, але яскраве життя. Підпільна робота, дворазове перебування в тюрмі за революційну діяльність, важка хвороба на туберкульоз — і невблаганна смерть від кулі денікінської контррозвідки у неповні 19 літ...

«Молодим весняним гуком пролунав, і, на жаль, відлунав так скоро голос В. Чумака!» — скаже пізніше М. Рильський, відзначаючи досягнення поета в українській радянській літературі. Його вдало розпочата пісня так і залишилася недоспіваною. Він і не побачив підготовленої ним збірки «Заспів», яка в той час стала поряд з книгами поезій Павла Тичини «Плуг», та В. Еллана (Блакитного) «Ударні молота і серця».

В багатій поліфонії голосів поезії 20-х років і зараз виразно чується самотній голос Василя Чумака, звучить мажорний тон проголошених ним революційних ідей.

А. САРЖЕВСЬКИЙ,
викладач Кіровоградського пед-інституту імені О. С. Пушкіна.

ПІД ЧАС ЗИМОВИХ КАНИКУЛ ДІТИ З ВЕЛИКИМ ЗАХОПЛЕННЯМ ДИВЛЯТЬСЯ ВИСТАВУ Ю. ЧЕПОВЕЦЬКОГО «НЕ ПРОСТЕ, А ЗОЛОТЕ» У ВИКОНАННІ АКТОРІВ КІРОВОГРАДСЬКОГО МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМЕНІ М. Л. КРОПИВНИЦЬКОГО.

НА ФОТО: СЦЕНА З ВИСТАВИ.

Фото В. КОВПАКА.

НА КИЛИМІ — ЮНІ БОГАТИРІ

Вчора в Кіровограді у приміщенні дитячо-юнацької спортивної школи обласного комітету по фізкультурі і спорту розпочався особисто-командний чемпіонат України з класичної боротьби серед юнаків старшої вікової групи. Редакція попросила прокоментувати ці змагання старшого тренера комітету по фізкультурі і спорту при Раді Міністрів УРСР, чотириразового чемпіона країни, чемпіона світу 1955 року з класичної боротьби, заслуженого майстра спорту Г. О. ГАМАРНИКА.

— Ще кілька років тому подібні змагання проводилися в рамках міжкомуністичної першості республік. А тепер, ось уже в четвертий раз вони проходять на рівні збірних команд областей та м. Києва. Така перебудова зробила чемпіонат більш представницьким, кількість його учасників подвоїлася, що, зрозуміло, розширює можливості підбирати найбільш здібних для подальшого удосконалення спортивної майстерності.

Ось і зараз в Кіровограді відбуло понад 220 юнацьких боїв з 22 областей і столиці республіки. Хто буде переможцем в командному й особистому заліку? Сказати важко, бо старша юнацька вікова група дуже непомітна: сьогоднішній юнак завтра переходить в розряд дорослих, а його місце займає хтось інший. Отже, команди прибули в значно омолодженій складі, тому орієнтуватися на минулорічні результати,

коли переможцями й призерами стали борці м. Києва, Кривого Розулу та Дніпропетровської областей, не можна.

Приємно, що кіровоградці, як організатори змагань, виступають двома командами, кистяк яких складають вихованці ДЮСШ спортклубу «Зірка» та Світловодської ДЮСШ міськклубу. В поширенні класичної боротьби на Кіровоградщині великий вклад вносить заслужений тренер УРСР М. І. Романенко, який є головним суддею північних змагань. В цьому відношенні примітна така деталь: тренерами кіровоградських юнацьких команд, що борються за звання чемпіона республіки, є колишні вихованці М. І. Романенка майстри спорту Микола Бондар та Володимир Трофименко. Торік кіровоградські борці були десятими в республіці і природно, зараз прагнуть поліпшити цей результат.

Вторганий день приніс одним задоволення, іншим — розчарування. Але поки що рано говорити про переможців і переможених. Попереду ще два дні змагань, які виявлять чемпіонів республіки 1976 року в командному та особистому заліку.

Змагання, що проходять зараз, стануть доброю ретеліцією, допоможуть виявити найкращих, які захищатимуть честь республіки на юнацькій першості країни у квітні наступного року. До речі, цей чемпіонат теж проходив в Кіровограді.

Т. в. о. редактора М. СЕМЕНЮК.

ВЧЕНІ ДОСЛІДЖУЮТЬ ВОДОРОСТІ

У літописі будівництва Кременчуцького гідровузла зафіксована дата його народження — 4 жовтня 1959 року. У завершальному двоборстві з Дніпром учасники ударної комсомольської будови майже за три години перекрили основне русло третьої за величиною ріки в Європі і перед напірним фронтом ГЕС почалося заповнення найбільшого в Дніпровському каскаді Кременчуцького водосховища. Його об'єм майже 14 мільярдів кубічних метрів, площа водної поверхні — 2250 квадратних кілометрів.

Рухотворне море з ранньої весни й до глибокої осені приваблює численні екскурсії.

Та штучне водосховище не тільки місце для безтурботних подорожей і відпочинку на його затишних берегах.

Ось уже декілька років ранньої весни й до глибокої осені в районі створу гідровузла, зокрема, в Цибульківській затоці, поблизу сіл Нагірного Світловодського і Стецівки Чигиринського районів, біля гирла Тясминського моря просторі борознять експедиційне судно «Академік Вернадський» і плавуча наукова лабораторія «Двіна», які спорядила Академія наук УРСР. Увага науковців Київського інституту гідробіології прикута до водоростей, якими, особливо в розпал літа, буквально заповнена вся акваторія. Справа в тому, що так звані «цвітіння» води за останні півтора-два десятиліття років завдає багато прикормів рибництву та іншим галузям народного господарства. То

ж працівники плавучої експедиційної бази (а такі, до речі, працюють й на інших дніпровських штучних морях) інтенсивно й поглиблено вивчають біологічні особливості цих найпрадавніших синьо-зелених поселенців і пов'язані з ними науково-практичні проблеми.

Спеціалісти вважають, що водорості в результаті якогось біологічного «вибуху» тепер особливо інтенсивно розмножуються у воді, мах і ріках майже всіх континентів світу. Найбільш сприятливими середовищами для стійкого збільшення і концентрації вказаних рослин стали озера водосховища, на поверхні яких з'являється стійка загарбана зелена. Під впливом сонячного тепла водорості швидко розмножуються, а коли відмирають, то довкола створюється неприємний запах, виділяються навіть токсичні речовини. Таке гниття шкідливо впливає на чистоту водних басейнів і на розвиток рибництва. До вироблення ефективних, науково обґрунтованих методів боротьби із синьо-зеленою навалюю тепер підключилися вчені різних наукових галузей — зоологи і хіміки, гідробіологи, іхтіологи і навіть кібернетики.

На думку директора Інституту гідробіології Л. Сіренка та його колег теперішній масовий розвиток синьо-зелених водоростей, які викликають «цвітіння» водойм, зумовлений тим, що при будівництві штучних морів різко зменшується проточність річок, скорочується водообмін і все це створює умови для виникнення так званих застоївних зон. Залиті після затоплення певної

території родючі ґрунти і рослинність збагачують воду незліченною кількістю поживних елементів, що в свою чергу змінює її гідрохімічний склад. Однак дати однозначну відповідь на запитання: корисні чи шкідливі водорості — не можна. З одного боку синьо-зелена рослинність в науково обґрунтованих концентраціях збагачує воду киснем і це сприяє інтенсивному збільшенню рибних запасів. У той же час надмірне «цвітіння» води забруднює чисту воду.

Регулювати розмноження водоростей, як показують проведені дослідження, практично можливо, хоча такий комплекс профілактичних заходів потребує великих матеріальних затрат. Зокрема, розробляються рекомендації для здійснення локального захисту окремих ділянок акваторії. Робляться також спроби використовувати синьо-зелену масу в господарських цілях у вигляді добрив. Проведені експерименти показують, що внесення водоростей під деякі культури зернової групи і на овочеві ділянки стимулюють урожайність. Учасники експедиції одержали також деякі дані про можливість використання цієї маси, після певної переробки, у вигляді кормових добавок для годівлі худоби.

Науковці інституту вважають, що подальші поглиблені дослідження відкриють нові шляхи інтенсивного використання водних плантацій і одержання цінної біологічної продукції.

В. КРАМАРЕНКО,
кращезнавець.

Наша адреса і телефони

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ. г. Кіровоград.

316050. ГСП, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

Олександрійське сільське профтехучилище № 8

проводить набір учнів з осіб демобілізованих з лав Радянської Армії на такі спеціальності:
тракторист-машиніст — строк навчання 6 місяців;
електромонтер сільської електрифікації і зв'язку — строк навчання 10,5 місяців;
електромонтер — строк навчання 8 місяців;
трактористів для роботи на тракторі Т-150, Т-150К, що мають посвідчення трактористів II—III класів, — строк навчання 3 місяці.

Прийняті на навчання забезпечуються стипендією в розмірі 85 карбованців на місяць, хто потребує — гуртожитком. Початок занять — 10 січня 1976 року. Адреса училища: м. Олександрія, селище Жовтнєве, вул. Трудрезерві, 1. Їхати автобусом по маршруту «Б». Зупинка «Жовтнєва».